O'zbekistonda elektron hukumatni joriy etish va rivojlantirish holati

Bugungi kunda "elektron hukumat"tushunchasiga turli ta'rif va tavsiflar berilgan. Ba'zi manbalarda, elektron hukumatgadavlat xizmatlarini taqdim etish jarayonini avtomatlashtirish deb qaralsa,boshqalarida elektron hukumat, bu - fuqaro, biznes vakillari, davlatorganlari va tashkilotlarga davlat xizmatlarini taqdim etishdaaxborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish, deb ta'rif berilgan.

Umuman olganda, elektron hukumat, bu - raqamlitexnologiyalar, Internet va zamonaviy ommaviy axborot vositalari asosidadavlat xizmatlarini taqdim qilish jarayonini, fuqarolarni va boshqaruvniichki va tashqi o'zaro munosabatlarda o'zgartirishlar vositasida ishtirokinidoimiy optimallashtirishdir. Elektronhukumat aholiga, tadbirkorlarga va davlatorganlariga ko'rsatilayotgan davlat xizmatlarini taqdim qilishniosonlashtiradi, fuqarolarning o'z-o'zini boshqarishlari uchun qo'shimchaimkoniyatlar yaratadi, ularning texnologik yangiliklardan xabardorliginioshiradi va davlat boshqaruvidagi ishtirokini osonlashtiradi.

Elektron hukumat quyidagi asosiy modullardan(tizimlardan) iborat:

- G2C(Government to Citizens) — Hukumat-fuqarolarga
- G2B(Government to Business) — Hukumat -biznesga
- G2G(Government to Government) — Hukumat –hukumatga

"Elektron hukumat"ning yakuniy maqsadiinteraktiv xizmatlarini taqdim etishning imkoniyatlarini yanada yaxshilashga qodirbo'lgan mukammal elektron davlat boshqaruv apparatini yaratishdan iborat.

"Elektron hukumat" joriy etilgach, davlatorganlari faoliyatining shaffofligi va ochiqligi ancha ortadi, davlat organlarixizimatlaridan foydalanish kengayadi va osonlashadi, ularni alohida fuqarolargataqdim etish imkoniyati vujudga keladi, fuqarolarni siyosiy jarayonlarga vadavlat boshqaruviga jalb etish imkoniyati yuzaga keladi, axborotlardanfoydalanish va ularni almashish tezlashadi, davlat xizmatlarini aholi va biznesvakillariga taqdim etish optimallashadi, fuqarolarni o'z-o'ziga xizmat qilishimkoniyati paydo bo'ladi, shu bilan birga, barcha foydalanuvchilarga davlatxizmatlarini taqdim etish bilan bog'liq boshqa afzalliklar va qulayliklartaqdim etiladi.

O'zbekistonda ham dunyoning boshqa mamlakatlari kabielektron hukumatni shakllantirish va joriy etishga katta e'tibor qaratilgan.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Zamonaviyaxborot-kommunikatsiya texnologiyalarini yanada kengroq joriy qilishva rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2012 yil 21 martdagi

PQ-1730-son qarori hamdaushbu qaror bilan tasdiqlangan "2012-2014 yillarda zamonaviyaxborot-kommunikatsiya texnologiyalarini yanada keng joriy etish varivojlantirish dasturi"ni amalga oshirish bugungi kundagi eng dolzarbmasalalardan biri sanaladi.

Ushbu qarorda 2012-2014 yillar mobaynida O'zbekistondaAKT sohasini, shu jumladan "elektron hukumat"nirivojlantirishning asosiy vazifalari belgilab berilgan. O'zbekistonRespublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasining milliyaxborot-kommunikatsiya tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"2013 yil 27 iyundagi PQ-1989-son qarori respublikamizda elektron hukumatnijoriy etish va yanada rivojlantirish yo'lida muhim turtki bo'ldi. Mazkur qarorbilan mamlakatimizda "elektron hukumat" tizimini joriy etish varivojlantirish bo'yicha bir qator loyihalar va chora-tadbirlar belgilandi,ularni amalga oshirish mexanizmlari va muddatlari aniqlandi. Shu bilan birga,Milliy axborot-kommunikatsiya tizimini yanada rivojlantirishning Kompleksdasturini amalga oshirishni muvofiqlashtiruvchi Respublika komissiyasi tashkil qilindi.Bundan tashqari, davlat organlarining oldiga ularning funktsiya va vazifalarinioperativ va sifatli bajarilishini ta'minlash maqsadida axborot tizimlariniyaratish va o'zaro integratsiya qilish, davlat organlari faoliyatiniavtomatlashtirish kabi bir qator muhim masalalar qo'yildi.

Shuningdek, yuqoridagi hujjatga asosan O'zbekistonRespublikasi Aloqa, axborotlashtirish va telekommunikatsiya texnologiyalaridavlat qo'mitasiqoshida 2 ta yangi markaz - "Elektron hukumat"tizimini rivojlantirish markazi va Axborot xavfsizligini ta'minlashmarkazlarini tashkil etildi. Ushbu markazlar oldiga mamlakatimiz axborotresurslari, tizim va tarmoqlarini jadal rivojlantirish, axborot xavfsizliginita'minlashdek muhim maqsad va vazifalarqo'yildi.

"Elektron hukumat" tizimini rivojlantirish markazifaoliyati mamlakatimizda davlatning aholi va tadbirkorlik subektlari bilan elektron hamkorliktizimini takomillashtirish va yanada rivojlantirishning strategik yo'nalishlariniishlab chiqishga qaratilgan. Davlat organlarida foydalaniladigan ma'lumotlarbazasi va axborot resurslarini loyihalashtirish, ishlab chiqish va birlashtirishmexanizmini nazarda tutadigan ushbu tizimni shakllantirishga yagona texnologik yondashuvnita'minlaydigan mazkur markaz bu boradagi jahon tendensiyalarihamda xorijiy mamlakatlartajribasini tahlil va tadqiq etadi, elektron hukumat" tizimini rivojlantirishjarayonida tadbirkorlik subektlari va aholiga vaqt va mablag'ni tejagan holdasifatli davlat xizmatlari ko'rsatish, yangi-yangi xizmatlarni elektron ravishgao'tkazish kabi vaziflarni hal etadi.

Axborot xavfsizligini ta'minlash markazining asosiy maqsadi esa"elektronhukumat" tizimi ma'lumotlar bazasi, resurslari va axborot tizimlarikompleksining axborot xavfsizligini ta'minlash, davlat organlarining tegishli resursva tizimlarining axborot xavfsizligi siyosatini ishlab chiqish va amalga oshirishgako'maklashish, "elektron hukumat" tizimining axborot xavfsizliginita'minlash sohasidagi me'yoriy-huquqiy bazani rivojlantirish, shuningdek, milliyinternet segmentini takomillashtirish borasida ishlarni amalga oshirishdaniborat.

2013 yilning 1 iyulida respublikamizda "elektron hukumat"tizimning eng muhim vositalaridan biri

bo'lgan Yagona interaktiv davlat xizmatlariportali ishga tushirildi (www.my.gov.uz). Yagonaportalning shiori "Xizmatlar yangiqiyofada" deb nomlanib, uning ma'nosi real vaqtrejimida foydalanuvchilar uchun interaktiv davlat xizmatlarini yagona nuqta orqalitaqdim etishni anglatadi.

Bugungi kunda Yagona portal orqali foydalanuvchilarga 220dan ortiq xizmatlar taqdim etilmoqda.

Yagona portal O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2013yil 14 fevraldagi PF-1920-son Farmoni bilan tasdiqlangan "Obod turmushyili" Davlat dasturigahamda O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining"Interaktiv davlat xizmatlari ko'rsatishni hisobga olgan holdaInternet tarmog'ida O'zbekiston Respublikasining Hukumat portalifaoliyatini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2012yil 30 dekabrdagi 378-son qaroriga asosan yaratilgan.

Yagona portalda tadbirkorlik sub'ektlari va aholi uchun yilboshidan 30 ta yangi xizmat va servislar ishga tushirildi.

Hozirda foydalanuvchilar, asosan tadbirkorlik sub'ektlariYagona portal orqaliquyidagi xizmatlardan foydalanishlari mumkin:

· tekshirishlarreja-jadvalidan elektron ko'chirma olish;

· tashqisavdo operatsiyalari yagona elektron axbort tizimida tashqi savdo shartnomalaribo'yicha ma'lumotlarni ro'yxatdan o'tkazish;

· tadbirkorliksub'ektlari uchun ularni gaz ta'minlash tarmoqlariga ulanishlari uchun texnikshartlarni taqdim etish uchun arizalarni elektron ravishda taqdim etish

· "SMS-To'lov"to'lov tizimi orqali ba'zi turdagi xizmatlar uchun to'lovlarni amalga oshirish;

· tadbirkorlisub'ektlari uchun to'lov terminallari bilan ta'minlash, mahalliy avtotransportvositalarini xarid etish uchun arizalarni elektron ravishda taqdim etish;

· faoliyatningba'zi turlari uchun litsenziyalar va ruxsatnomalarni olish uchun arizalarni taqdimetish va h.k.

2014 yilning 1 oktyabrida Yagona portalda tadbirkorliksub'ektining kabineti ishga tushirildi. Ushbu kabinet orqali tadbirkorliksub'ektlari turli soliq, statistikava boshqa turdagi hisobotlarnishakllantirishlari va yuborishlari, turli to'lovlarni amalga oshirishlari,turli ma'lumotlarni olishlari va boshqa turdagi interaktiv davlat xizmatlaridanfoydalanishlari mumkin. Respublikamizda "elektronhukumat"ni yanadarivojlantirish va takomillashtirish, interaktiv davlat xizmatlarinitakomillashtirish maqsadida vazirlik va idoralar bilan hamkorlikdatadbirkorlik sub'ektlari uchun quyidagi xizmatlarni joriy etish uchunchora-tadbirlarni ishlab chiqish topshirilgan:

· mutassaditashkilotlar bilan birgalikda yer uchastkalarini tanlash bo'yicha materiallarnikelishish uchun elektron arizani taqdim etish, shuningdekqurilish sohasidaruxsat beruvchi hujjatlarni rasmiylashtirish uchun ariza taqdim etish;

· ishlabchiqariluvchi va olib kirilayotgan mahsulotni Milliy sertifikatsiya tizimidansertifikatsiyadan o'tkazish uchun elektron arizani taqdim etish;

· tovarva mahsulotlarni vaqtinchalik olib kirish (olib chiqish) uchun ruxsatnoma olishuchun elektron ariza taqdim etish;

· reeksportbojxona rejimida tovarlarni joylashtirish uchun ruxsatnomani olish uchunelektron ariza taqdim etish va h.k.